

Темпи ефективності боротьби з корупцією в Україні за рік знизилися вдвічі – Індекс сприйняття корупції 2017

Україна здобула 30 балів зі 100 можливих у дослідженні Transparency International “Індекс сприйняття корупції” (CPI) за 2017 рік і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у минулому році (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2) ніж у 2016 році.

Інтерактивна інфографіка

Серед причин, які дозволили Україні переміститися на вищу сходинку, наступні. Антикорупційні органи (САП/НАБУ) у 2017 розгорнули свою слідчу роботу та направили до суду перші справи щодо підозр у топ-корупції. Реєстр електронних декларацій продовжив своє функціонування. Минув перший рік реформи державних закупівель та обов’язкового використання системи ProZorro. Відбулася реформа ринку газу. Україна здійснила деякі позитивні кроки з дерегуляції.

Автори досліджень, на яких базується розрахунок Індексу, також відзначили зниження рівня корупції в поліції та зменшення кількості випадків, коли бізнес змушений давати хабарі.

Водночас, такий повільний ріст індексу України, фактично падіння динаміки зростання вдвічі порівняно з 2016 роком, пояснюється такими обставинами, як брак політичної волі керівництва країни до рішучої боротьби з корупцією та низький рівень довіри до українських судів та прокуратури. Також варто відмітити постійні законодавчі ініціативи парламенту, які загрожують новоствореній антикорупційній інфраструктурі. Як результат, корупція залишається для бізнесу та звичайних громадян однією з головних проблем.

Минулорічні рекомендації Transparency International Україна втілили лише частково. Зокрема, створення Вищого антикорупційного суду в 2017 році зупинилося на етапі подання Президентом законопроекту, який суперечить рекомендаціям Венеціанської комісії. “Кошти

Януковича” були перераховані в бюджет за сумнівним судовим рішенням, яке досі залишається офіційно засекреченим. Уряд здійснив певні кроки в розбудові прогресивної системи eHealth, запустив процедуру автоматичного повернення ПДВ, однак протягом року було чимало законодавчих ініціатив, які могли знищити систему ProZorro. Законопроект “Купуй українське, плати українцям”, який створює умови для повернення корупції в публічні закупівлі, проголосований в першому читанні. Досі не відбувся аудит оборонних закупівель, а рівень секретності в цій сфері залишається і далі необґрунтованим. Протягом року було чимало спроб обмежити незалежність новостворених антикорупційних органів та випадків тиску на журналістів та громадських активістів, які працюють у сфері протидії корупції: впровадження дискримінаційного електронного майнового декларування, тиск з боку правоохоронних органів, провокації, протидія, побиття та дискредитаційні інформаційні кампанії.

У всесвітньому рейтингу CPI Україна цього року вперше з 2010 року обійшла Росію (29 балів), яка не покращила свої позиції за минулий рік. Результати інших сусідів і далі вищі, ніж в Україні: Польща — 60, Словаччина — 50, Румунія — 48, Угорщина — 45, Білорусь — 44, Молдова — 31.

Transparency International Україна рекомендує вжити наступні заходи задля покращення показників у 2018 році:

- **Запустити Антикорупційний суд та продовжити судову реформу**

(Ухвалити закон про Антикорупційний суд, що відповідатиме рекомендаціям Венеціанської комісії. Створити Антикорупційний суд вже в 2018 році та забезпечити його незалежність від будь-якого впливу. Підвищити прозорість відбору суддів, розширивши участь громадськості в кваліфікаційному оцінюванні суддів)

- **Посилити спроможності слідчих органів та припинити міжвідомчу боротьбу**

(Ухвалити законодавство щодо посилення повноважень САП/НАБУ, надати право незалежної “прослушки” для детективів НАБУ. Припинити деструктивне публічне протистояння керівників правоохоронних органів та тиск на журналістів та активістів, які працюють у цій сфері)

- **Перезапустити НАЗК**

(Ухвалити законодавство, яке дозволить перезапустити НАЗК на умовах прозорого та незалежного конкурсу. Забезпечити законодавчу базу для якісної співпраці та захисту викривачів корупції. Забезпечити повне та безперешкодне функціонування реєстру е-деклараций. Впровадити автоматичну перевірку декларацій та активізувати перевірку декларацій топ-посадовців)

- **Впровадити нові електронні державні інформаційні системи**

(Поширити принцип системи ProZorro “всі бачать все” на нові сфери взаємодії держави, суспільства та бізнесу. Максимально “оцифрувати” та автоматизувати взаємодію бізнесу та Державної фіскальної служби

- **Позбавити правоохоронні органи права втручатися в економічну діяльність**

(Змінити законодавство про Національну поліцію, Службу безпеки України, позбавивши їх права розслідувати економічні злочини. Законодавчо забезпечити та створити Службу фінансових розслідувань)

ДОВІДКА:

Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI) — дослідження антикорупційної мережі Transparency International з 1995 року. CPI є найвідомішим показником корупції у всьому світі.

CPI 2017 року спирається на 13 джерел даних із 12 незалежних установ, які спеціалізуються на аналізі врядування та бізнес-клімату. Це складний індекс, комбінація з опитувань та оцінок рівня корупції. Джерела інформації, використані для CPI-2017, базуються на даних, опублікованих за останні два роки. CPI включає лише ті джерела, які надають оцінку певній групі країн/територій і які аналізують думку експертів щодо корупції у державному секторі. Transparency International детально аналізує методологію кожного джерела даних, щоб забезпечити відповідність джерел стандартам якості TI.

Індекс є оцінкою від 0 (дуже високий рівень корупції) до 100 (вкрай низький рівень корупції) та вказує на рівень сприйняття корупції у державному секторі країни або території.

<https://ti-ukraine.org/>